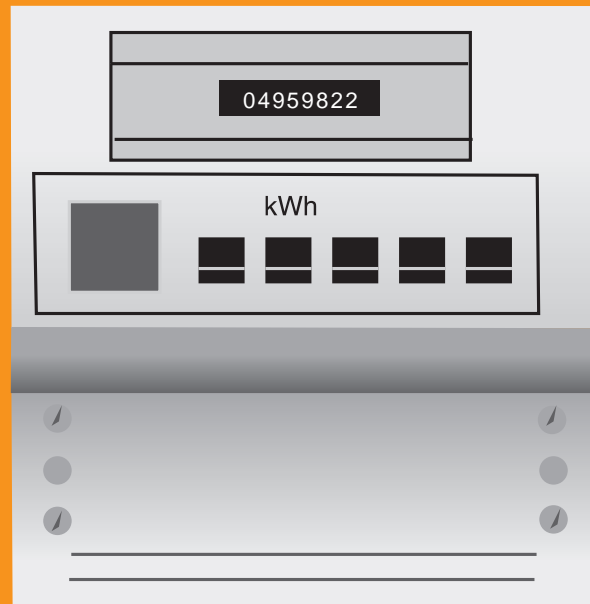

Endringer i forskrift 11. mars 1999 nr 301 om måling, avregning mv.

Thor Erik Grammeltvedt (red.)

14
2008

D
O
K
U
M
E
N
T

Endringer i forskrift 11. mars 1999 nr 301 om måling, avregning mv.

Oppsummering av høringsuttalelser og endelig
forskriftstekst

Dokument nr 14

Endringer i forskrift 11. mars 1999 nr 301 om måling, avregning mv.

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat
Redaktør: Thor Erik Grammeltvedt
Forfatter: Thor Erik Grammeltvedt, Kristin Kolseth

Trykk: NVEs hustrykkeri
Opplag: 40
Forsidefoto:
ISSN 1501-2840

Emneord: Balanseavregning, prising av ubalanser, kostnadsallokering, gebyrstruktur

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internett: www.nve.no

Desember 2008

Innhold

Forord	4
1 Generelle kommentarer til forslaget	5
1.1 Kommentarer knyttet til innføring av Elbas	5
1.2 Kommentarer knyttet til en felles nordisk balanseavregning	6
1.3 Status for innføringen i de øvrige nordiske landene	6
1.4 NVEs vurdering av en felles nordisk modell for balanseavregning ..	7
2 Kommentarer til de enkelte bestemmelsene	8
2.1 § 4-2 første ledd om prising av ubalanser i balanseavregningen....	8
2.1.1 Høringsinstansenes syn	8
2.1.2 NVEs vurdering	10
2.2 § 4-5 om rapportering av kjøps- og salgspforpliktelse i organiserte markeder	11
2.2.1 Høringsinstansenes syn	11
2.2.2 NVEs merknader	11
2.3 § 4-6 om rapportering av kjøps- og salgspforpliktelse utenfor organiserte markeder	11
2.3.1 Høringsinstansenes syn	12
2.3.2 NVEs merknader	12
2.4 § 4-8 om kostnadsallokering og gebyrstrukturen	12
2.4.1 Høringsinstansenes syn	12
2.4.2 NVEs merknader	13
3 Oppsummering - endelig forskriftstekst	15

Forord

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har 5. desember vedtatt forskrift om endring av forskrift om måling og avregning. Tidspunktet for ikrafttredelse vil bli gjort kjent senere.

Tidspunktet for ikrafttredelse av § 4-2 første ledd og § 4-8 første ledd vil avhenge av tidspunktet for når den nye unntaksbestemmelsen i ny § 4-2 annet ledd kan vedtas og den nye balanse modellen kan implementeres, mens § 4-5 annet ledd og § 4-6 tredjeledd kan vedtas sammen med endringene i FOS.

NVE sendte 03.07.2008 på høring et forslag til endring i forskrift om måling og avregning. Forslaget var et resultat av en lengre prosess. På bakgrunn av forespørsel fra Nordisk ministerråd har nordiske sentralnettsoperatører og regulatorer utredet en rekke tiltak med tanke på å harmonisere det nordiske markedet. Som et resultat av denne prosessen presenterte de nordiske sentralnettsoperatørens samarbeidsorgan, Nordel, et forslag til en harmonisert balanseavregning. Introduksjon av intra-dag handel gjennom Elbas var en del av det samlede forslaget fra Nordel.

Det arbeides for tiden videre i ulike fora med tanke på å få til harmonisering også på andre områder. Sentrale tema i denne sammenheng er regulerkraftmarkedet, felles flaskehalshåndtering og koordinerte investeringsplaner.

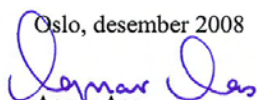
Når det gjelder balanseavregningen og Elbas var NordREG enige om å gjennomføre de nasjonale prosessene som er nødvendig med tanke på å kunne implementere en felles nordisk balanseavregning fra 2009. Denne høringen var et resultat av dette arbeidet

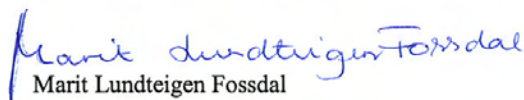
I tillegg til de innkommende høringsuttalelsene har NVE hatt formell og uformell kontakt med de øvrige nordiske reguleringsorganene, med tanke på å avklare status for regleverksprosessen i de øvrige nordiske landene. Videre ble det i september i år avholdt møte i nordisk ministerråd som konkluderte med at det skulle arbeides videre med felles nordisk flaskehalshåndtering og investeringsplaner.

NVE har også hatt møter med Statnett for å avklare enkelte forhold knyttet til utformingen av det detaljerte regelverket, som følger av forslaget til denne forskriften.

Høringsforslaget ble sendt ut til ca. 400 høringsinstanser. NVE har mottatt 16 uttalelser inkludert uttalelse fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap som ikke hadde noen merknader til de foreslåtte endringene i forskrift om måling og avregning.

Vurderingene og konklusjonene i dette dokumentet bygger på en samlet vurdering av alle disse faktorene.

Oslo, desember 2008

Agnar Aas
vassdrags- og
energidirektør

Marit Lundteigen Fossdal
avdelingsdirektør

Generelle kommentarer til forslaget

1.1 Kommentarer knyttet til innføring av Elbas

Hovedandelen av høringspartene som har kommet med synspunkt på de foreslåtte forskriftsendringene er positive med hensyn på innføring av Elbas. Enkelte aktører er imidlertid tvilende til behovet og nytten av et slikt marked. Forskriftsendringene av betydning for innføringen av Elbas er gjort i forskrift for systemansvar (FOS) og blir ikke nærmere omtalt her. Nedenfor følger en oversikt over de viktigste synspunktene knyttet til innføringen av Elbas.

Fjordkraft påpeker at endring av rapporteringsfrister og innføring av Elbas vil kunne bidra ytterligere til å redusere ubalanser. Produsentene vil ha mulighet til å øke sin fortjeneste, noe som nok vil kunne veie opp for økte kostnader ved endring av kostnadsallokeringsprinsipp.

Bergen Energi påpeker at de mindre aktørene som kun har forbruk i markedet har for lite data til å kunne benytte seg av et intra-dag marked, mens de store aktørene som vil kunne benytte seg av dette markedet ikke vil ha behov for det, da de som regel kan holde seg i balanse.

Østfold Energi mener at det etter de foreslåtte endringene ikke er behov for å innføre et nytt marked som Elbas, men har i prinsippet ikke noe imot etableringen av et slikt marked så lenge det er aktørene som bruker dette som dekker alle kostnader ved å innføre og drifte dette markedet.

EBL støtter de foreslåtte endringer i forhold til å åpne for intra-dag trade i Norge, og mener dette skaper muligheter for flere markedsløsninger, harmonisering i Norden og mot Europa, åpner for mer konkurranse og økt fleksibilitet for produsentene.

Hydro er i all hovedsak positiv til de foreslåtte endringene, men påpeker at Statnett og myndighetene må følge utviklingen og overvåke utnyttelsen og bruken av overføringskapasiteten samt hvordan aktørene agerer i de ulike markedene. Elbas bør i så måte anses å være en prøveordning, og eventuell uheldig utvikling må kunne reverseres. Hydro anser det videre som uakseptabelt at norske forbrukere skal belastes kostnader for tiltak som først og fremst berører produsentenes handelsmuligheter, og mener at endringen må derfor ikke må innebære nevneverdig økning i kostnadene for sentralnett i fbm. økt spesialregulering etc.

Energibrukerne-Norske energibrukeres forening har ingen prinsipielle innvendinger mot innføring av et nytt intra-dag marked i form av Elbas.

E-CO Vannkraft mener det bør legges til rette for markedsløsninger hvor verdien i vannkraftens reguleringsevne kan økes gjennom eksport, og at det gjennom de foreslåtte endringene legges vel til rette for norsk deltagelse i Elbas.

1.2 Kommentarer knyttet til en felles nordisk balanseavregning

Noen av høringsinstansene påpeker at økt harmonisering i Norden som en følge av de foreslåtte endringene er viktig for utviklingen av et felles sluttbrukermarked, mens andre påpeker at endringene ikke vil medføre eller er nødvendige for økt konkurranse over landegrensene. Det vises til høringsuttalelsene under hvert enkelt punkt.

Statkraft mener at innføring av Elbas også i Norge er en utvikling i riktig retning, og mener at et slikt marked vil skape grunnlag for en økt verdiskapning basert på norske ressurser.

Hafslund Strøm påpeker at forskjellig merverdiavgift, prisområde, avregningsmetodikk og meldingsutveksling er blant de viktigste hindringene for et felles nordisk marked, og mener at forslaget vil ha liten effekt på det nordiske markedet. Hafslund Strøm påpeker at det er lite ved forslaget alene som vil bidra til økt konkurranse, og kan ikke se at foreslåtte tiltak vil medføre at flere aktører vil satse på sluttbrukeromsetning utenfor egne hjemland. En mer avansert balanseavregning og innføring av Elbas vil heve barrierene for å bli balanseansvarlig slik at antallet aktører på sikt kan reduseres. Hafslund Strøm mener at endringene ikke bør innføres før Elbas testes har kommet i drift og har vært testet i markedet.

E-CO Vannkraft mener at endringene først og fremst får konsekvenser for norske produsenter, og har svært lite med et felles og mer effektivt sluttbrukermarked i Norden å gjøre. Selskapet mener imidlertid at andre endringer enn to-pris modell for avregning av produksjonsubalanser og rapportering iht. § 4-6 ved felleseide verk, kan være til nytte med hensyn på felles nordisk sluttbrukermarked.

EBL oppfatter videre forslaget som et kompromiss, dvs. en ”pakkeløsning” hvor enkelte elementer ikke kan avvises uten at det får følger for hele kompromisset. EBL påpeker at harmoniseringstiltakene også burde omfatte flaskehalshåndtering og områdeinndeling.

KS støtter de foreslåtte endringene ut fra at disse er et resultat av forhandlinger mellom de systemansvarlige selskap i Norden med sikte på å oppnå et bedre fungerende kraftmarked gjennom mest mulig felles regelverk.

Statnett SF støtter NVEs forslag til forskriftstekst. Statnett påpeker at forslagene må betraktes som en helhet, og ikke som enkeltstående elementer. Dette innebærer at dersom Norge sier nei til ett av elementene, vil dette sannsynligvis medføre at de andre nordiske landene ikke innfører andre endringer som medfører økt harmonisering. Statnett påpeker at en ytterligere harmonisering i Norden, slik at det nordiske i enda større grad framstår som et samlet system, i sterkere grad vil kunne påvirke europeiske løsninger.

Agder Energi Nett er enig i forslagene til endringer i målings- og avregningsforskriften.

1.3 Status for innføringen i de øvrige nordiske landene

Både i Danmark, Finland og Sverige vil den nordiske modellen for balanseavregning bli innført fra 1. januar 2009. Dette innebærer at forbruk i disse landene heretter vil bli

avregnet med en pris, mens ubalanser på produksjon fremdeles vil bli avregnet etter to priser.

Sammensetningen av produksjonen varierer imidlertid mellom landene og gjenspeiles i at det i den praktiske implementeringen gjøres enkelte tilpasninger. I Finland er det innført midlertidige unntaksordninger for produksjon under 1 MW og for utenlandsforbindelsene som innbærer at disse står overfor en pris tilsvarende som for forbruk. I Danmark er det i tillegg særskilte ordninger for vindkraftproduksjonen, der Energinett DK er balanseansvarlig. I Sverige stilles det ikke krav til innlevering av produksjonsplaner for den enkelte enhet, noe som innbærer at de balanseansvarlige kun opererer med en samlet ubalanse.

Dette er alle forhold som isolert sett bidrar til å redusere de ulempene for mindre og uregulert produksjon som følger av at ubalanser på produksjonssiden avregnes etter en to-prismodell.

Statnett har så langt ikke lagt opp til tilsvarende tilpasninger i Norge.

1.4 NVEs vurdering av en felles nordisk modell for balanseavregning

NVE vil på den ene siden peke på at en videreføring av dagens norske modell for balanseavregningen ikke ville vært til vesentlig hinder for videreutviklingen av et felles Nordisk sluttbruker marked. Samtidig vil en felles ordning her kunne gjøre det enklere på sikt å innføre en felles nordisk balansehåndtering.

Det er viktig å ikke undervurdere den betydningen dette forslaget om en felles nordisk balansehåndtering kan ha for muligheten til å finne frem til felles ordninger også på andre områder. NVE legger derfor betydelig vekt på at dette representerer et samlet forslag, og må betraktes som et skritt på veien mot en ytterligere harmonisering av regelverket i det nordiske kraftmarkedet. Selv om enkelte sider ved forslaget fører til økte kostnader for enkelte aktører, mener NVE det likevel er riktig å gjennomføre hovedtrekkene i den modellen som er foreslått av Nordel.

NVE mener imidlertid også at det er behov for særskilte tiltak innenfor regelverket for å ta hensyn til at ordningen for enkelte aktører innebærer ulemper som det er ønskelig å redusere. Dette gjelder særlig for mindre produksjon med liten eller ingen reguleringsevne. NVE vil derfor be avregningsansvarlig om å foreta tilpasninger i regelverket for de produksjonsenhetene som faller inn under denne kategorien. Dette gjelder både i forhold til to-pris modell for avregning av produksjonsubalanser og krav til innlevering av produksjonsplaner.

2 Kommentarer til de enkelte bestemmelser

2.1 § 4-2 første ledd om prising av ubalanser i balanseavregningen

§ 4-2, første ledd:

Avregningsansvarlig skal beregne betalingsforpliktelser eller tilgodehavender for hver enkelt balanseansvarlig på bakgrunn av hver enkelt balanseansvarliges separate regulerkraftbalanser for kraftforbruk og kraftproduksjon. Regulerkraftubalanser ved kraftforbruk skal avregnes etter prisene i regulerkraftmarkedet. Regulerkraftubalanser ved kraftproduksjon skal avregnes etter prisene i spotmarkedet når ubalanser reduserer den totale ubalansen i systemet, mens ubalanser som øker den totale ubalansen i systemet skal avregnes etter prisene i regulerkraftmarkedet.

2.1.1 Høringsinstansenes syn

En rekke av de høringsinstansene som har uttalt seg til om forslaget, mener at dagens norske løsning er en bedre løsning enn en to-pris modell for avregning av regulerkraftubalanser ved kraftproduksjon. Flertallet har også vanskelig for å se hvordan den harmoniserte metoden for regulerkraftavregning av produksjon skal føre til økt konkurranse i det nordiske kraftmarkedet.

Bergen Energi er positive til en innføring av en felles løsning for avregning av forbruksubalanser i Norden, og mener dette kan medføre en fordel for leverandører som vil konkurrere på det nordiske markedet. Når det gjelder innføring av to-pris modell for regulerkraftubalanser ved kraftproduksjon mener Bergen Energi at dette gir en mer komplisert og mindre effektiv modell for balanseavregning. BE kan ikke se at modellen gjør markedene mer effektive for de forskjellige aktørene. Forslaget vil medføre at mindre aktører uten døgnbemannede driftsenheter får økt risiko eller økte kostnader. BE kan heller ikke se at økt konkurranse på det nordiske sluttbrukermarkedet er avhengig av at det innføres en to-pris modell på produksjonsubalanser også i Norge, men mener at det vil få negativ innvirkning på det norske markedet og de norske aktørene.

E-CO Vannkraft mener at en oppdeling i separate ubalanser for produksjon og forbruk er en fornuftig endring, uavhengig av modell for regulerkraftubalanser ved kraftproduksjon, da dette vil gi et bedre innblikk i årsakene til ubalanse i kraftsystemet. Selskapet mener at innføring av en to-pris modell for avregning av ubalanser ved kraftproduksjon vil gjøre avregningen mer komplisert, unøyaktig og ufullstendig. Selskapet påpeker at dagens balansemarked innehar en selvregulerende insentivmekanisme ved at for høy kraftproduksjon skaper et nedreguleringsbehov og dermed lave regulerkraftpriser og omvendt ved for lav kraftproduksjon. Selskapet påpeker også at det er ulovlig å spekulere i regulerkraftmarkedet.

Hafslund Strøm kan ikke se at en to-pris modell for avregning av ubalanser ved produksjon vil bidra til å i gunstigere priser til sluttbrukere, men tror snarere at resultatet vil bli det motsatte. Også barrieren for å være balanseansvarlig i Norge vil bli høyere med

den nye avregningsmodellen enn med dagens modell. For Hafslund produksjon AS vil forslaget i hovedsak være negativt, da selskapet ikke har mulighet til å drive egenregulering for å tilpasse seg til anmeldt produksjon. Hafslund Strøm påpeker at det ut i fra et miljøstandpunkt er tankevekkende at mindre vannkraftprodusenter og vindkraftprodusenter kommer ut med økte kostnader i den foreslåtte balanseavregningsmodellen.

Østfold Energi som produsent ser ingen fordeler ved innføring av separate balanser for produksjon og forbruk, og mener det er lite effektivt at hver produsent skal håndtere egen ubalanse. Som medeier og avregningsansvarlig for småkraft og vindkraft mener selskapet at forslaget om to-pris modell har uheldige konsekvenser for disse. Selskapet kan ikke se at innføring av to-pris på produksjonsubalanser har noen positivt effekt som vil bidra til økt konkurranse i det nordiske sluttbrukermarkedet.

Energibrukerne – Norske energibrukeres forening mener den foreslåtte to-pris modellen for avregning av produksjonsubalanser er kompliserende og kostnadsdrivende.

Konkurransetilsynet har vanskelig for å se hvordan den harmoniserte metoden for regulerkraftavregning av produksjon skal føre til økt konkurranse i det nordiske kraftmarkedet.

BKK Produksjon er positive til en videre nordisk integrasjon, men støtter NVE på at en to-pris modell for produksjonsubalanser vil medføre økte administrative kostnader. Selskapet påpeker at det i de foreliggende utredningene synes vanskelig å finne begrunnelse for hvorfor den administrativt sett enkleste løsningen er forkastet.

Småkraftforeninga er sterkt kritiske til forslaget om å innføre en to-pris modell for produksjonsubalanser, da forslaget innebærer at produsentene vil få kostnader ved alle sine ubalanser. Det påpekes videre at en økt eksponering i regulerkraftmarkedet vil øke regulerisikoen vesentlig siden regulerkraften kan bli svært dyr. De aller fleste små kraftverk selger i dag sin kraft gjennom et meglerledd som håndterer håndterer ubalansen og dermed tar regulerisikoen. Småkraftforeningen viser til beregninger som viser at meglerleddets risikopåslag vil øke formidabelt. Småkraftforeningen mener at å innføre slike incentiver for å redusere ubalansen i liten grad vil innvirke på småkraftverkens avvik mellom innmeldt produksjon og faktisk produksjon. Småkraftforeningen mener at å innføre slike incentiver for å redusere ubalansen i liten grad vil innvirke på småkraftverkens avvik mellom innmeldt produksjon og faktisk produksjon. Det påpekes også at Norge har mer uregulert kraftproduksjon enn de øvrige Nordiske land.

Småkraftforeningen mener videre at implementeringsforslaget er ufullstendig, da Statnett ikke har vurdert konsekvensene for småkraftverkene overhodet.

Agder Energi Produksjon er av den oppfatning at dagens norske løsning er en bedre løsning enn to-pris modell for regulerkraftubalanser ved kraftproduksjon. Selskapet mener også at det er lite som tyder på at økt konkurranse i det nordiske sluttbrukermarkedet avhenger av at det innføres en slik modell også i Norge.

Agder Energi Nett er enig i forslagene til endringer i målings- og avregningsforskriften.

Hydro Energi er i hovedsak positiv til foreslåtte endringer og tror disse samlet sett vil utvikle det nordiske kraftmarkedet i riktig retning, men understreker samtidig at de nye

reglene for håndtering av ubalanser for produksjon isolert sett kan føre til at produsentene får svekket sine insentiver til å bidra effektivt i regulerkraftmarkedet. Det er også viktig å ta i betraktning den samlede ressursbruken hos aktørene ved å følge opp Statnetts ulike markeder og ordninger, hvor økende antall bidrar til økt kompleksitet og økt ressursbruk i oppfølgingen.

EBL påpeker at forslaget om innføring av topris isolert sett ikke er ønsket av norske aktører, men støtter forslaget som en del av et større kompromiss. EBL mener at to-pris modellen for avregning av forbruksubalanser gir sterkere signaler til aktørene om mer nøyaktig produksjonsplanlegging, noe som kan føre til bedre ressursutnyttelse for både nett og produksjon.

Fjordkraft er positive til at man beholder en pris på forbruk og innfører to-pris modell for produksjonsubalanser, og mener dette vil fjerne produsentenes insentiver til å spekulere i prisforskjeller mellom spot- og regulerkraftubalanser.

Statnett påpeker at forslagene må betraktes som en helhet, og ikke som enkeltstående elementer. Statnett påpeker at konsekvensene av innføringen av en to-pris modell for avregning av produksjonsubalanser er at produsentene gis et sterkt prisincentiv til å oppfylle § 8 i forskrift nr 448: Forskrift om systemansvaret i kraftsystemet. Aktører som avhjelper systemet vil kunne gjøre disse ressursene tilgjengelige i RK, og få den prisen som de i dagens system ville fått i oppgjøret for ubalanser. Videre vil bedre balansemessig planlegging medføre flere ressurser tilgjengelige for RK markedet.

Statnett påpeker at små kraftverk og mindre vindkraftprodusenter fortsatt vil kunne sette ut balanseansvaret til en profesjonell porteføljeforvalter, noe som vil medføre at forslaget ikke vil gi nevneverdige kostnadmessige konsekvenser for disse aktørene.

KS Bedrift mener det er naturlig å tilstrebe en harmonisert balanseavregning i et felles nordisk engrosmarked, og støtter forslaget. KS bedrift opplyser at de legger til grunn at de eventuelle samfinnsøkonomiske kostnadene er marginale, og at NVE vil evaluere ordningen fortløpende med tanke på eventuelle forbedringer dersom ikke dette er tilfelle.

2.1.2 NVEs vurdering

NVE er enige i at en innføring av to-pris modell kan medføre en noe mer komplisert og mindre effektiv balanseavregning i Norge. NVE mener også at en to-pris modell i Norge i seg selv ikke vil bidra til en vesentlig økning i konkurranse i et felles nordisk sluttbrukermarked.

Innføring av en-pris på forbruk i de øvrige nordiske landene vil imidlertid være et vesentlig bidrag til et felles sluttbruker marked i Norden og at innføringen av en felles modell er viktig med hensyn på videre nordisk samarbeid og mulighet til å komme fram til felles løsninger for eksempel knyttet til håndtering av flaskehals og investeringer. På bakgrunn av dette finner NVE at en to-pris modell for produksjon bør innføres.

NVE mener samtidig at det er behov for særskilte tiltak innenfor regelverket for å ta hensyn til at ordningen for enkelte aktører innebærer ulemper som det er ønskelig å redusere. Dette gjelder særlig for mindre produksjon med liten eller ingen reguleringsevne.

NVE har derfor kommet til at det bør innføres et nytt annet ledd i § 4-2 som fastsette hvilke produksjonsenheter som skal falle innunder denne unntaksbestemmelsen. En slik unntaksbestemmelse innebærer samtidig et nytt forhold som høringsinstansene ikke har hatt anledning til å ta stilling til, og NVE har derfor kommet til at dette forslaget bør sendes på høring.

Begrunnelsen for dette er nærmere diskutert og begrunnet i høringsbrevet som sendes ut den 5. desember 2008.

2.2 § 4-5 om rapportering av kjøps- og salgsforpliktelser i organiserte markeder

§ 4-5, annet ledd:

Kjøps- og salgsforpliktelser skal oversendes fortløpende etter hvert som de inngås, og senest 45 minutter før driftstimen.

2.2.1 Høringsinstansenes syn

Flere av høringsuttalelsene til § 4-5 gjelder også § 4-6.

Statnett SF og Agder Energi Nett støtter NVEs forslag til forskriftstekst. En kraftprodusent (Østfold energi) oppgir at foreslåtte frister for rapportering ikke vil by på problemer for selskapet.

Bestemmelsene 4-5 og 4-6 vil etter Statnett syn forenkle og effektivisere nordiske aktørers administrasjon av balansemarkedet fordi aktøren vil slippe å måtte forholde seg til ulike tidsfrister i ulike land.

Bergen Energi setter spørsmålsteget ved om aktørene klarer å overholde de foreslåtte tidsfristene i §§ 4-5 og 4-6, og om systemansvarlig får tid nok til å gjennomføre sitt arbeid tilfredsstillende uten at det vil kreve økte ressurser/kostnader.

Energibrukerne-Norske energibrukeres forening kan ikke se at oversendelse fortløpende etter hvert som de inngås behøver å være et problem, men mener det er viktig at ikke endringene skaper problemer for mindre aktører. Det samme gjelder 4-6.

2.2.2 NVEs merknader

Det er ikke fremkommet forhold i høringen som tilsier at Intra-dag handel/Elbas ikke bør innføres i Norge, og ved et slikt marked med lukketid nær driftstimen vil hyppigere rapportering om kjøps- og salgsforpliktelser være nødvendig for at systemansvarlig skal kunne planlegge utøvelsen av systemansvaret.

På bakgrunn av dette, beholdes forslaget til forskriftstekst uendret.

Disse vurderingene gjelder også i forhold til § 4-6.

2.3 § 4-6 om rapportering av kjøps- og salgsforpliktelser utenfor organiserte markeder

§ 4-6, tredje ledd:

Kjøps- og salgspforpliktelser skal oversendes fortløpende etter hvert som de inngås, og senest 45 minutter før driftstimen.

2.3.1 Høringsinstansenes syn

E-CO Vannkraft påpeker at fristen for innrapportering skaper problemer for håndteringen av felleseide verk ettersom Statnett definerer fordeling av produksjon til deleiere i felleseide kraftverk som bilaterale kjøp/salg kontrakter. Dette betyr at operatør må kjøre egen to-prisavregning for hvert eneste felleseide verk. I forhold til leveringssikkerheten ser E-CO Vannkraft ingen grunn til at det innføres slike restriksjoner på fordeling av produksjon mellom deleiere i felleseide verk, siden volumet som fordeles er beregnet ut fra kraftverkets produksjonsmåling og de fordelte mengdene alltid vil være referert det samme punktet i nettet. E-CO Vannkraft ber derfor NVE om enten å lage en unntaksregel for felleseide kraftverk eller å lage en føring for systemansvarlig slik at ikke produksjonsandeler betraktes som bilaterale kjøp/salgskontrakter og dermed ikke faller inn under § 4-6.

Se for øvrig kommentarer til § 4-5.

2.3.2 NVEs merknader

Etter NVEs oppfatning følger det ikke av av den foreslåtte ordlyden i forskriftsbestemmelsen det må levere separat avregning for hvert eneste felleseide verk. NVE vil imidlertid be om at Statnett vurderer hensiktsmessigheten av å definere fordeling av produksjon til deleiere i felleseide kraftverk som bilaterale kjøp/salg kontrakter.

2.4 § 4-8 om kostnadsallokering og gebyrstrukturen

§ 4-8, første ledd:

Avregningsansvarlig kan ta gebyrer av nettselskap og balanseansvarlige for avregning av regulerkraftbalanse, samt for en bestemt andel av systemdriftskostnadene.

2.4.1 Høringsinstansenes syn

Flere av høringspartene (Bergen Energi, Østfold Energi, Hafslund Strøm) mener at en felles gebyrstruktur ikke er avgjørende for økt konkurranse over landegrensene og for utviklingen av et felles sluttbrukermarked.

Fjordkraft mener at det er viktig for harmoniseringen at gebyrstrukturen i Norden er lik, da dette vil gjøre det enklere å levere kraft til kunder med forbruk i flere land. Fjordkraft påpeker at dersom kostnaden legges over på forbrukssiden må det komme en tilsvarende reduksjon på nettsiden slik at kunden ikke betaler dobbelt for ubalanse.

Energibrukerene-Norske energibrukeres forening mener at det prinsipielt er en fordel med felles nordisk gebyrstruktur, men dersom innføringen av felles systemer reduserer effektiviteten og rasjonaliteten så kan et felles nordisk system føre til redusert konkurranse og forsterke segregeringen av de nasjonale markedene. De påpeker at gebyrstrukturen må være slik at ikke små aktører drives ut av markedet som følge av høye gebyrer. Generelt påpekes det at det meste av gebyrbyrden må tillegges det omsatte kraftvolumet som kan knyttes til den enkelte aktør.

Hafslund Strøm påpeker at forslaget vil gi redusert likviditet som følge av ukentlig fakturering fra Statnett og etterskuddsfakturering av kunder, noe som vil ramme enkelte aktører.

Forslaget vil etter Statnett syn forenkle og effektivisere nordiske aktørers administrasjon av oppgjøret relatert til sine kunder fordi samme prinsipper gjelder i alle de nordiske landene. Forslaget innebærer etter Statnetts syn en riktigere fordeling av kostnadene ved at de som er ansvarlige for ubalanser også er de som i størst grad skal dekke kostnader. Forslaget medfører totalt sett ikke økte gebyrer for aktørene. Statnett påpeker også at gebyrøkningen i hovedsak er volumrelatert, og at mindre vindkraftprodusenter og små kraftverk derfor ikke står overfor gebyrer som favoriserer større produsenter.

EBL mener at forslaget til gebyrstruktur er prinsipielt riktig, men vil ta forbehold om fremtidige behov for endringer.

Kommentarer vedr. kostnadsallokering spesielt:

EBL påpeker at overføringen av en andel av kostnadene ved systemdriftsreserver fra sentralnettskostnader til avregningsansvarlig vil føre til at balanseansvarlige kraftleverandører vil måtte øke kraftprisen til sluttbruker. EBL mener at forslaget til gebyrstruktur er prinsipielt riktig, men vil ta forbehold om fremtidige behov for endringer.

Bergen Energi er av den oppfatning at Nordels forslag vil drive de små aktørene ut av markedet fordi en kostnad på 50 MNOK skal fordeles på 140 balanseansvarlige i stedet for 2,7 mill nettkunder, og mener at forslaget ikke representerer en samfunnsmessig rasjonell gebyrstruktur.

Energibrukerene- Norske energibrukeres forening påpeker at behovet for systemdriftsreserver i det alt vesentligste er uavhengig av den enkelte leverandørs disposisjoner for å holde seg i balanse. Foreningen mener derfor at Nordels forslag om å overføre kostnader ved systemdriftsreserver fra nettariffen til balanseansvarlige er vanskelig å begrunne ut i fra hensynet til økonomisk effektivitet. Generelt påpekes det at det meste av gebyrbyrden må tillegges det omsatte kraftvolumet som kan knyttes til den enkelte aktør.

Fjordkraft påpeker at forslaget om å flytte kostnader knyttet til driftsreserven over på forbruk må medføre en reduksjon i nettleien.

Statnett påpeker at 50 MNOK må omfordeles fra nettariffen til balanseoppjøret. Dette fordi disse kostnadene er knyttet til systemtjenester som følge av aktørenes ubalanser. Videre vil det gi et harmonisert avgiftssystem i Europa.

2.4.2 NVEs merknader

Synspunktene som har fremkommet i høringsprosessen er delte både med hensyn på kostnadsallokering og behov for felles gebyrstruktur i Norden.

NVE legger vekt på at en felles gebyrstruktur er en del av avtalen om en felles nordisk balansehåndtering mellom de Nordiske TSO'ene og at det av hensynet til videre nordisk samarbeid er viktig å komme fram til felles løsninger totalt sett. På bakgrunn av dette finner NVE at de foreslåtte endringene i § 4-8 opprettholdes.

NVE vil imidlertid understreke at § 4-8 tredje ledd fastslår at nivået på gebyrene ikke skal overstige kostnadene ved avregningsvirksomheten gitt effektiv drift. I tillegg legger energilovens formål om samfunnsmessig rasjonell ressursbruk føringer på utformingen av gebyrene.

3 Oppsummering - endelig forskriftstekst

Bestemmelsene som vil bli vedtatt endret i forskrift om forskrift 11. mars 1999 nr 301 om måling, avregning mv.

Tidspunktet for ikrafttredelse av § 4-2 første ledd og § 4-8 første ledd vil avhenge av tidspunktet for når unntaksbestemmelsen kan vedtas og den nye balansemodellen kan implementeres, mens § 4-5 annet ledd og § 4-6 tredje ledd kan vedtas sammen med endringene i FOS.

§ 4-2, første ledd:

Avregningsansvarlig skal beregne betalingsforpliktelser eller tilgodehavender for hver enkelt balanseansvarlig på bakgrunn av hver enkelt balanseansvarliges separate regulerkraftbalanser for kraftforbruk og kraftproduksjon. Regulerkraftubalanser ved kraftforbruk skal avregnes etter prisene i regulerkraftmarkedet. Regulerkraftubalanser ved kraftproduksjon skal avregnes etter prisene i spotmarkedet når ubalanser reduserer den totale ubalansen i systemet, mens ubalanser som øker den totale ubalansen i systemet skal avregnes etter prisene i regulerkraftmarkedet.

§ 4-5, annet ledd:

Kjøps- og salgsforpliktelser skal oversendes fortløpende etter hvert som de inngås, og senest 45 minutter før driftstimen.

§ 4-6, tredje ledd:

Kjøps- og salgsforpliktelser skal oversendes fortløpende etter hvert som de inngås, og senest 45 minutter før driftstimen.

§ 4-8, første ledd:

Avregningsansvarlig kan ta gebyrer av nettselskap og balanseansvarlige for avregning av regulerkraftbalanse, samt for en bestemt andel av systemdriftskostnadene.

Denne serien utgis av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Utgitt i Dokumentserien i 2008

- Nr. 1 Kjersti Halmrast, Ingunn Bendiksen Åsgård (red.) Styrende dokumenter for tilsyn og reaksjoner (85 s.)
- Nr. 2 Inger Sætrang: Statistikk over nettleie i regional- og distribusjonsnettene 2008 (54 s.)
- Nr. 3 Lars-Evan Pettersson: Flomberegning for Vansjø og Mosseelva (16 s.)
- Nr. 4 Erik Holmqvist, Lars-Evan Pettersson: Flommen på Sør- og Østlandet januar 2008 (24 s.)
- Nr. 5 Inger Sætrang: Oversikt over vedtak og utvalgte saker. Tariffer og vilkår for overføring av kraft i 2007 (16 s.)
- Nr. 6 André Soot: Flomberegning for Hellelandselva. Flomsonekartprosjektet. (25 s.)
- Nr. 7 Toril Naustvoll Gange, Roar Kristensen (red.) Forslag til endring i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet. Høringsdokument juni 2008 (13 s.)
- Nr. 8 Toril Naustvoll Gange, Jørund Krogsrud, Hege Bøhler: Forslag til endring i forskrift om måling og avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av nettlestetjenester. Høringsdokument juni 2008 (17 s.)
- Nr. 9 Ingunn Åsgård Bendiksen, Kjersti Halmrast: Forslag til endringer i forskrift om internkontroll for å oppfylle lov om vassdrag og grunnvann 21. februar 2003. Høringsdokument 5. juli 2008 (18 s.)
- Nr. 10 Lars-Evan Pettersson: Flomberegning for Sørkedalselva. Flomsonekartprosjektet (14 s.)
- Nr. 11 Forslag til endringer i forskrift nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer. Høringsdokument oktober 2009 (18 s.)
- Nr. 12 Svein Erik Grammeltvedt (red.): Avanserte måle- og styringssystem (AMS). Forslag til endringer i forskrift 11. mars 1999 nr. 301 (26 s.)
- Nr. 13 Tariffer. Forslag til endringer i forskrift nr 302 av 11. mars 1999 (12 s.)
- Nr. 14 Thor Erik Grammeltvedt (red.): Endringer i forskrift 11. mars 1999 nr 301 om måling, avregning mv.